

APRECIEREA POZIȚIEI REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND RELAȚIILE COMERCIALE INTERNAȚIONALE ÎN CADRUL POLITICII EUROPENE ȘI PARTENERIALULUI ESTIC ȘI IMPACTUL ACESTORA ASUPRA ECONOMIEI NAȚIONALE*.

DIACONU Tatiana

Lector universitar,
Universitatea de Stat din Moldova
Facultatea Științe Economice,

COVALSCHI Tatiana

Lector universitar,
Universitatea de Stat din Moldova
Facultatea Științe Economice,

In the actual economic context , as a characteristic of contemporary world there are commercial and international relationship. Althou, commercial international relationships, as a part of governamental politics regulate one of the most important domains on which depends the wellbeing of a nation . The explication of this fact begins from an incontestable reality that regard a powerful factor of economic growth and accumulation of wealth, in which no state can ignore this.

Keywords: trade, agricultural sector, import, export, gross domestic product.

În orice societate bazată pe producție, schimbul reprezintă baza activității economice. Iar dezvoltarea și amplificarea schimburilor dintre țări, presupune o cerință indispensabilă a progresului social economic. Prin acest progres, se subînțelege acumularea de resurse și transformarea capitalului comercial în capital industrial, generând avantaje economice pentru ambele părți implicate.

Impulsionat de avantajele pe care le oferă cadrul juridic internațional pentru comerț și din motivele pentru care e mai bine să te aflii în cadrul sistemului mondial, decât în afara acestuia, Republica Moldova în noiembrie 1993, a înaintat o cerere de aderare la acordul general pentru tarife vamale și comerț (GATT 1947) care, după crearea Organizația Mondială a Comerțului (OMC), în ianuarie 1995, a fost reiterată către OMC (succesoarea a GATT 1947). [4 pag.15]

---

*This research was supported by a Marie Curie International Research Staff Exchange Scheme Fellowship within the 7th European Community Framework Programme“Possibilities and limits, challenges and obstacles of transferring CEE EU pre-accession best practices and experience to Moldova’s and Georgia's pre-accession process”.Project Website: <http://eupreacc.wordpress.com/>

Aderarea la OMC pentru Republica Moldova, a fost un proces dificil și complicat ce a determinat o pregătire minuțioasă în special la nivelul instituțiilor guvernamentale, pentru a putea promova eficient interesele Republicii Moldova pe plan internațional, controlul periodic.

Obiectivele de bază a OMC și GATT sunt: [1pag. 123]

- ✓ Ridicarea standartelor de viață și a veniturilor;
- ✓ Utilizarea deplină a forței de muncă;
- ✓ Expansiunea producției și a comerțului ;
- ✓ Utilizarea optimă a resurselor mondiale .

La 8 mai 2001, Consiliul General a OMC a adoptat decizia sa privind aderarea Republicii Moldova la acordul OMC în baza condițiilor stipulate de protocolul de aderare. Pachetul de documente negociate și protocolul de aderare al Republicii Moldova la OMC a fost aprobat prin legea nr 218, din 01.06.2001.[4] Pentru aderarea Republicii Moldova la OMC, Republica Moldova depunde instrumentele de aderare ratificate, conform procedurilor interne ale țării și în luna iulie 2001, devine membru cu drepturi depline la OMC. [4 pag.16]

Negocierile de aderare, în perioada 1996-2000 au coincis cu programele de reforme structurale și cu procesul de formulare a politicii comerciale și economice ale țării. Sistemul administrativ slab dezvoltat din acea perioadă și lipsa resurselor financiare și umane au afectat direct capacitățile guvernului de a conduce acest proces complex într-un termen mai scurt și în mod eficient.[4pag.16]

Avantajele Republicii Moldova ca membru la OMC sunt:

- ✓ Contribuie la dezvoltarea întregii economii naționale fiind un element cheie în promovarea politicilor naționale de dezvoltare ;
- ✓ Permite accesul larg al produselor Moldovenești pe piețelor celor 1511 țări membre ale OMC și implică tratarea nediscriminatorie a mărfurilor noastre pe piețele externe ;
- ✓ Respectarea prevederilor OMC califică economia țării ca economie de piață;
- ✓ Oferă o siguranță suplimentară investitorilor străini în ceea ce privește cadrul legal și regimul comercial al țării;
- ✓ Permite soluționarea mai constructivă a oricărui tip de problemă, fie economică, politică sau socială prin prisma aspectelor economico-comerciale reglementate de OMC.
- ✓ Facilitează implementarea planului de acțiuni între UE: inclusiv facilitează avansarea negocierilor privind semnarea acordului preferențial cu UE în domeniul comerțului cu bunuri și servicii.
- ✓ Stimulează creșterea nivelului de pregătire și coordonarea activităților instituțiilor guvernamentale.[4 pag.20]

Pe linia dezvoltării cooperării, extinderea schimburilor bi și multilaterale, un rol deosebit de important îi revine relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană. Astfel țara noastră, la fel ca alte state, este cointerată de creșterea comerțului exterior.

Obiectivul țării, este de ași găsi locul în diviziunea internațională a muncii, și a devenii un participant real al Pieței Mondiale. Interesul față de comerțul exterior este evident, reeșind din rolul pe care îl are acesta în economia națională, dar și tendința acesteia de a patrunde pe piața UE.

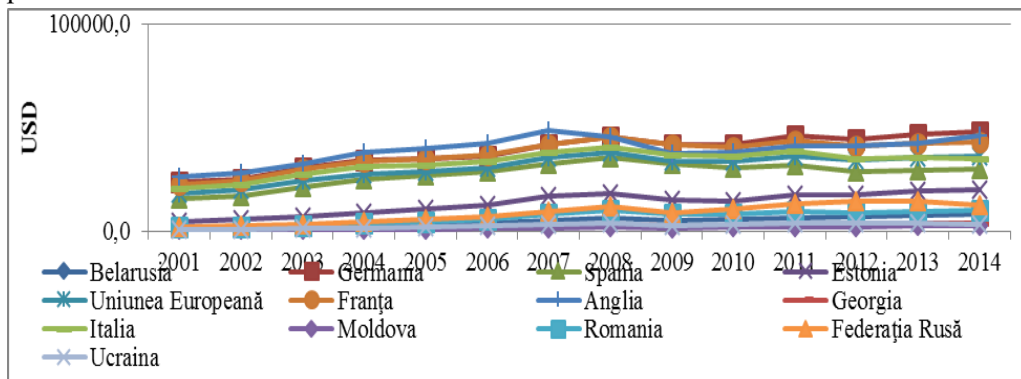
Parcursul european al Republicii Moldova a început pe 18 decembrie 1989, când Acordul privind comerțul și cooperarea economică a fost semnat între URSS și Comunitățile Europene. Moldova a devenit parte la prezentul acord în temeiul dreptului de succesiune a tratatelor. Ulterior, parcursul european al țării noastre a evoluat în mai multe etape, cum ar fi semnarea Acordului de parteneriat și cooperare, Planul de acțiune al Uniunii Europene în cadrul Politicii Europene de Vecinătate și Acordul de asociere cu Parteneriatul Estic. Relațiile dintre Moldova și UE au fost lansate oficial la 28 noiembrie 1994 prin semnarea Acordului de Parteneriat și Cooperare, care a intrat în vigoare la 1 iulie 1998. În cadrul acestui acord, UE a oferit Republicii Moldova un sistem general de preferințe (SGP) pentru a facilita accesul mărfurilor moldovenești pe piața UE, în baza cărora exporturile Republicii Moldova au fost scutite în unele cazuri total sau parțial de tarife vamale.

Anul 2004 a fost marcat de cel mai important val de extindere a UE, când 10 state europene au aderat deja la această organizație. Acest lucru a schimbat perspectivele Moldovei cu privire la parcursul european, deoarece în acel an UE a adoptat Politica Europeană de Vecinătate menită să sprijine aspirațiile țărilor din Europa de Est pentru integrare, ceea ce a însemnat că o deplasează dincolo de cooperare la un grad semnificativ de integrare. UE - Planul de Acțiuni Republica Moldova în contextul Politicii Europene de Vecinătate a fost semnat pe 22 februarie 2005. Mai mult decât atât, la 24 martie 2005, a fost aprobată o decizie unanimă a Parlamentului privind integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Iar începând cu 1 ianuarie 2006, Republica Moldova a beneficiat de GSP+ acordat de UE (Regulamentul UE nr. 980/2005 din 27 iunie 2005 privind aplicarea sistemului preferințelor tarifare generalizate). Sistemul GSP +, oferă acces liber pentru toate produsele pe piața UE, (circa 7200 grupe de produse din 11000 posibile). După o scurtă perioadă de timp, Republica Moldova a semnat Acordul de Comerț Liber pentru Europa Centrală (CEFTA), la 19 decembrie 2006. În conformitate cu acordul menționat se prevedea liberalizarea comerțului prin intermediul aplicării unor mecanisme transparente de protecție comercială și instituirea unui mecanism propriu de soluționare a litigiilor comerciale. La ora actuală, principalii membri ai CEFTA sunt: Moldova, Macedonia, Bosnia și Herțegovina, , Muntenegru, Serbia, UN-MIK Kosovo, Albania, Croația.[2]

Astfel, la 7 mai 2008, la Praga, în cadrul Parteneriatului estic, a fost lansat oficial un cadru de cooperare cu șase țări ex-sovietice: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. Aderarea Moldovei la Parteneriatul Estic a avut loc la 7 mai 2009[6, p.130].

Pe parcursul anului 2010, Republica Moldova a început negocierile privind liberalizarea regimului de vize și semnarea acordurilor de asociere. Relațiile dintre Moldova și UE au mers mai departe decât în cazul Georgiei. La al treilea Summit al Parteneriatului Estic ce a avut loc la Vilnius pe 28 și 29 noiembrie 2013, la care au fost alte prevederi ale Acordului de Asociere cu Republica Moldova, unde s-a menționat și crearea unei zone aprofundate și cuprinzătoare de liber schimb (LZSAC) și liberalizarea regimului de vize cu UE, care a fost semnat. Începând cu 28 aprilie 2014, cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a călători liber în UE [3, p.118].

Semnarea Acordului de Asociere cu UE deschide noi oportunități pentru economia Moldovei. În calitate de membru asociat, Republica Moldova va beneficia de oportunități, în special pentru dezvoltarea relațiilor comerciale cu UE. În perioada 2001-2014, relațiile comerciale ale Republicii Moldova cu statele ce fac parte din CSI, mai ales cu Federația Rusă, au devenit imprevizibile. Din această cauză, producătorii locali, în special cei din sectorul agro-alimentar, au suferit pierderi colosale. Astfel, la 27 iunie 2014, UE semnează acordul de asociere cu Georgia și Republica Moldova și finalizează procesul de semnare cu Ucraina. Acordul pune un accent puternic pe relațiile comerciale, democrație și statul de drept, drepturile omului și libertățile fundamentale, buna guvernare, o economie de piață care funcționează bine și pe dezvoltarea durabilă.

Fig.1 Evoluția Produsului Intern Brut pe cap de locuitor (PIB/cap.loc.), pe parcursul anilor 2001-2014

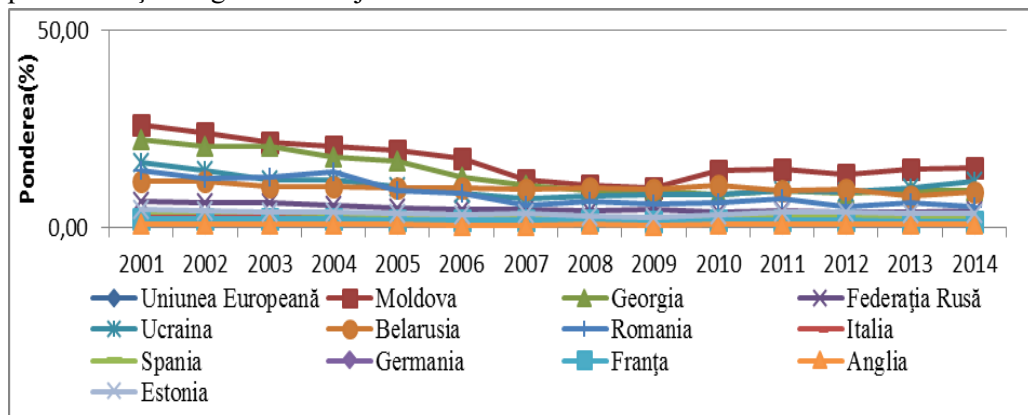
Sursa: Elaborat de autor în baza datelor WORLD BANK.

Potrivit unui raport de stare a țării, realizat de „Expert-Grup”, Republica Moldova are o economie mică și deschisă, cu dezechilibre structurale mari. Potrivit raportului, în ultimii ani, aceasta a fost determinată, în principal, de către migrație și remitențe care au alimentat consumul, au combătut sărăcia și au atenuat presiunile pe piața forței de muncă. Climatul de afaceri a rămas slab dezvoltat, creditele bancare – puține, iar investițiile – limitate.[9] În consecință, toate acestea au condus la un dezechilibru, care influențat produsul intern brut al Republicii Moldova. Deci, în urma calculelor efectuate observăm că produsul intern brut pe cap de locuitor, în Republica

Moldova a fost 407,7 dolari în 2001, iar în anul 2014 – 1831,2 dolari (Graficul 1), înregistrând o creștere de 4,5 ori. Mai mult de cât atât, PIB-ul pe cap de locuitor în Republica Moldova pentru anul 2013, este echivalent cu 8 la sută din media pe lume, alcătuind 2238,9 dolari. Analizând PIB-ul pe cap de locuitor pentru anul 2014 pe ansamblu, constatăm că Moldova se situează pe ultimul loc. Dacă e să comparăm PIB/pe cap. loc. în anul 2014, față de aceeași perioadă a anului 2001, pentru celelalte state, observăm o majorare, astfel încât, pe prima poziție în clasament, se situează după cum era și de așteptat, Germania cu – (24134,6 USD), urmată de Anglia - (20351,8 USD), Franța - (20205,2 USD), UE - (18181,0 USD), Estonia - (15662,6 USD), Italia - (14499,5 USD), Spania - (14408,2 USD), Federația Rusă - (10635,6 USD), România – (8156,9 USD), Belarusia – (6795,6 USD), Georgia – (2936,0 USD), Ucraina – (2301,7 USD). Examinând perioada raportată, putem menționa că statele care au cele mari valori a PIB/cap. loc. sunt: Germania - (47821,9 USD), Anglia - (46332,0 USD), Franța - (42732,6 USD), UE - (36422,6 USD), etc.

Așadar, nu este de mirare faptul, că Republica Moldova înregistrează una dintre cele mai mici valori ale PIB-lui pe cap de locuitor, în țările CSI și cea mai mică valoare a PIB-lui în Europa”, arată raportul. Însă concorm datelor Biroului Național de Statistică al R. Moldova, în anul 2014, circa 26 la sută din populație țării activează în agricultură.

În prezent, Republica Moldova dispune de un potențial agricol impunător, iar afacerile din sectorul agricol au fost și rămân strategice pentru țară formând coloana vertebrală economică a țării noastre, deoarece condițiile climatice pe tot teritoriul în general sunt favorabile dezvoltării ramurii. Pornind de la aceste premise, menționăm că anume acest sector trebuie să fie baza dezvoltării economice a țării și vectorul principal de orientare a politicilor Guvernului.[7] Dar, cu părere de rău, agricultura rămâne a fi un sector important în economia Republicii Moldova, însă unul aflat în declin, situație prezentată și în figura de mai jos.

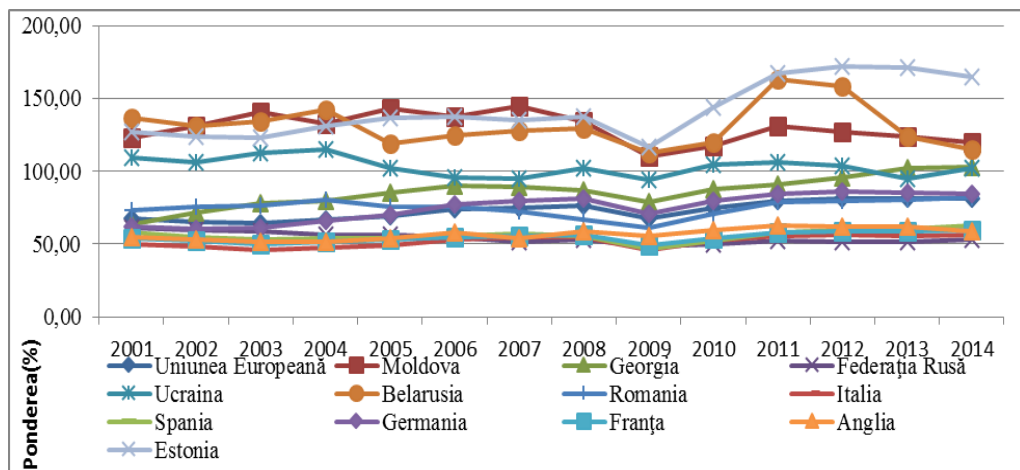
Fig.2 Evoluția ponderii agriculturii în PIB, pe parcursul anilor 2001-2014

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor WORLD BANK.

În urma studiului realizat am constatat că agricultura din Republica Moldova este ineficientă deoarece nivelul investițiilor au fost limitate, iar cheltuielile suportate de producătorii autohtoni au fost extrem de exagerate. Fînd vulnerabilă în fața diferitor riscuri la care este expusă, inclusiv cele naturale, au condus nemijlocit la o tendință oscilatorie pe parcursul perioadei analizate a sectorului agrar în PIB. În urma calculelor efectuate, constatăm, că în anul 2014, agricultura deține o cotă substanțială în PIB, de circa - 14,98%, comparativ cu anul 2001, cînd ponderea sectorului agrar alcătuia - 25,96 %. Pe a doua poziție se situează Ucraina, cu - 11,79 % pentru anul 2014, mai puțin cu circa 4,58%, față de aceeași perioadă a anului 2001. Reduceri considerabile se atestă și pentru Georgia, cu circa 13,22%. Practic toate statele analizate au înregistrat diminuări a ponderii sectorului agrar în PIB, în anul 2014 comparativ cu anul 2001, astfel: România (-9,13%), Belarusia (-3,01%), Federația Rusă (-2,42%), Spania (-1,49%), Estonia (-1,30%), UE(-0,68%), Franța (-0,67%), Italia (-0,58%), Germania (-0,47%), Anglia (-0,19%). Trebuie de remarcat faptul, că în anul 2014, sectorul agrar al Germaniei și Angliei au avut aceeași pondere în PIB, de numai 0,68%.

Scăderea agriculturii în PIB, presupune o tendință normală de așteptat în dezvoltarea economică a unui stat, deoarece acest lucru contribuie la creșterea ponderii industriei în PIB. Însă, concomitent cu diminuarea agriculturii în PIB, scade și ponderea ocupării forței de muncă în sectorul agrar, fapt ce se răsfrînge și asupra comerțului exterior.

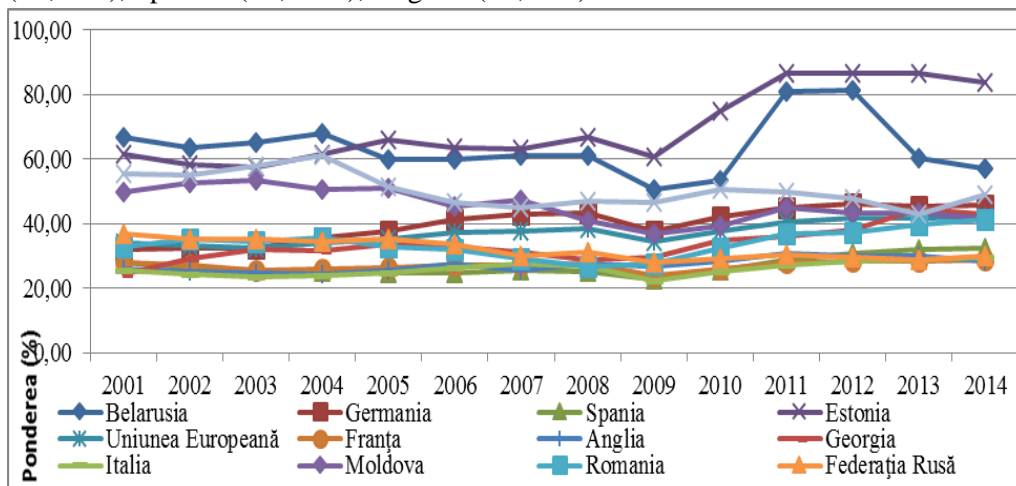
În acest context este necesară o revizuire mai largă a politicii de comerț exterior a Republicii Moldova, în scopul de a asigura securitatea economică și independența țării. Analizând geografia exporturilor, constatăm că în anul 2014, comparativ cu anul 2001, structura relațiilor comerciale ale Republicii Moldova au suferit o schimbare calitativă radicală.

Fig.3 Evoluția ponderii comerțului exterior în PIB, pe parcursul anilor 2001-2014

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor WORLD BANK.

Comerțul exterior este foarte important pentru Republica Moldova din considerent că piața locală este relativ, îngustă și baza internă de resurse de materie primă și energetice este insuficientă pentru acoperirea necesităților țării – atât pentru consumul intermediar (producerea de bunuri și servicii), cât și pentru cel final (consumul gospodăriilor casnice, al administrației publice și private), ceea ce determină un nivel înalt de dependență față de importuri. Structura comerțului exterior reprezintă un important factor, capabil să influențeze direct și indirect nu doar asupra nivelului de dezvoltare economică la general, dar și asupra calității vieții cetățenilor țării.[8] O privire retrospectivă privind evoluția comerțului exterior în PIB, denotă că Estonia se află în fruntea clasamentului cu 164,40% în anul 2014, cu 37,75% mai mult față de anul 2001. Cu regret, Republica Moldova se situează pe poziția a doua cu 119,65%. Paradoxal însă, odată cu dezvoltarea relațiilor economice externe Republicii Moldova, începând cu anul 2011 se atestă o diminuare a gradului de deschidere a economiei (a comerțului exterior în PIB), de la 130,80 % la 123,94 % în anul 2014, cauza principală a acestei evoluții fiind ritmul insuficient de creștere a exporturilor. Calculele elaborate atestă reduceri și pentru Federația Rusă cu (-8,22%), Ucraina (-6,90%), Belarusia (-21,91%). Însă în condițiile în care ritmul de creștere a exporturilor depășește ritmul de creștere a importurilor pe parcursul perioadei analizate, poate fi dedusă tendința de majorare a comerțului exterior în PIB în anul 2014 comparativ cu anul 2001, pentru următoarele țări: Georgia (+9,95%), Germania (+22,74%), UE (+13,70 %), România (+8,67%), Italia (+5,92%), Spania (+4,90%), Spania (+4,52 %), Anglia (+4,08%).

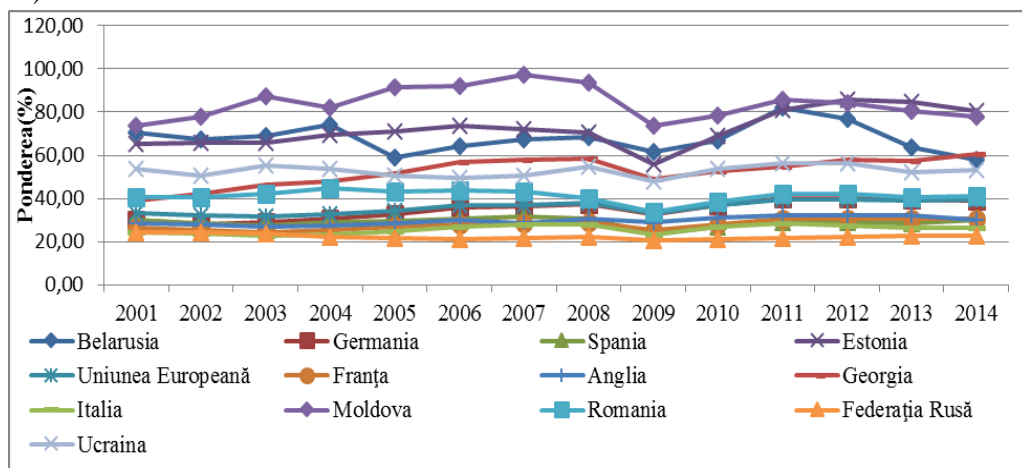

Fig.4 Evoluția ponderii exportului în PIB, pe parcursul anilor 2001-2014.

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor WORLD BANK.

Rolul exportului în economia unei țări poate fi privit și prin aportul acestora în PIB, deoarece pentru multe state, exporturile au susținut economia națională, în special în condițiile crizei economice mondiale. Examinând structura exporturilor în PIB,

constatăm că Republica Moldova înregistrează o diminuare a exporturilor în PIB, de la 49,85% în anul 2001 până la 41,64 % în anul 2014, sau mai puțin cu 8,22 puncte procentuale. Această dminuare, a fost determinată în mare parte, datorită embargoului expus de Rusia, ceea ce a influențat în repetate rânduri asupra ponderii exportului în PIB, care de asemenea în anul 2009, a înregistrat cele mai scăzute cote de circa 36, 87 %, spre deosebire de anul 2007, când în pofida crizei mondiale, Republica Moldova deținea 47,45 % din exportul total, în structura PIB. Totuși, acest trend oscilatoriu, se finalizează la finele anului 2014, când cota exportului total în PIB, era de circa 41,64%, adică mai puțin cu 1,39 puncte procentuale, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013, când alcătuia 39,74%. Analiza evoluției ponderii exporturilor în PIB a țărilor CSI, au înregistrat reduceri în anul 2014 comparativ cu perioada similară a anului 2001, la următoarele țări: Belarusia – (-9,54 %), Federația Rusă - (-6,87 %), Ucraina - (-6,31 %). În același timp, s-au majorat ponderea exporturilor în PIB, pentru: Estonia - (+22,56 %), Georgia - (+18,43 %), Germania - (+13,85 %), România - (+8,17%), UE - (+7,81 %), Spania - (+4,68 %), Italia - (+3,85 %), Anglia - (+2,31 %), Franța - (+0,90 %).

Fig.5 Evoluția ponderii importului în PIB, pe parcursul anilor 2001-2014.

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor WORLD BANK.

În perioada 2001-2014 comerțul extern al Republicii Moldova a crescut puternic, dar foarte debalansat, importurile prevalând în mod net asupra exporturilor. Evoluția importurilor în Republica Moldova de asemenea a suferit schimbări calitative structural. Examinînd cota importurilor Republicii Moldova în PIB, observăm că se atestă o creștere a acesteia, dar totuși nesemnificativă. Dacă în anul 2001, cota importurilor în PIB, era de circa 73,53 %, atunci până la finele anului 2014, au început să se majoreze, ajungând până la 78,02 %, ceea ce trezește îngrijorare, datorită faptului că se răsfrînge și asupra balanței comerciale. Această creștere a fost determinată de situația proastă a sectorului de producție, care periodic a fost agravată de șocuri macroeconomice și de condițiile climaterice nefavorabile. De asemenea creștere

ponderii importurilor în PIB, se constată și la Georgia - (+21,53 %), Estonia - (+15,19 %), Germania - (+8,88 %), UE - (+5,88 %), Franța - (+4,01 %), Italia - (+2,08%), Anglia - (+1,77 %), România - (+0,50 %). Vis-a-vis de ritmurile lente de creștere a importurilor, s-a remarcat o reducere esențială a ponderii importurilor în PIB, în anul 2014 comparativ cu anul 2001, pentru următoarele state: Belarusia - (-12,37 %), Federația Rusă - (-1,35 %), Ucraina - (-0,59 %), Spania - (-0,16 %). Dacă e să analizăm statele care dețin cea mai mică cotă a importurilor în PIB, pentru anul 2014 atunci situația se prezintă astfel: Federația Rusă - (22,87 %), Italia - (26,54 %), Spania - (30,05 %), Anglia - (30,26 %), Franța - (30,53 %), Germania - (38,99 %), UE - (39,32%), România - (41,04 %), Ucraina - (53,24 %), Belarusia - (57,93 %), Georgia - (60,39 %), Estonia - (80,49 %).

Deși în studiu au fost luați în vizor un număr restrâns de indicatori, analiza acestora ne permite să facem o concluzie asupra performanțelor relațiilor comerciale internaționale ale R. Moldova. Analiza acestor indicatori au evidențiat următoarele tendințe:

- Perioada de după aderarea Moldovei la OMC, a fost caracterizată prin liberalizarea comerțului exterior. Pe acest fundal, ritmul de creștere a importurilor a depășit ritmul de creștere a exporturilor, astfel încât, ponderea exporturilor în PIB, s-a redus de la 48,85% în anul 2001 la 41,64 % în anul 2014, iar cota importurilor în PIB, s-a majorat de la 73,53 % în 2001, la 80,60 % în anul 2014. Drept rezultat s-a redus și ponderea comerțului exterior în PIB, de la 123,39 % în 2001 la 119,65 % în 2014 și s-a deteriorat soldul balanței comerciale, deficitul căreia în 2008, a atins cea mai critică valoare de 36394,5 mii USD, ceea ce a reprezentat(-0.60 %) din PIB.
- Însă datorită scăderii numărului populației, produsul intern brut pe cap de locuitor, în Republica Moldova în anul 2014 comparativ cu anul 2001, a înregistrat o creștere de aproape 4,5 ori.
- Find vulnerabilă în fața diferitor riscuri, agricultura rămâne a fi un sector important în economia Republicii Moldova, care în anul în anul 2014, deține o cotă substanțială în PIB, de circa - 14,98%, comparativ cu anul 2001, când ponderea sectorului agrar alcătuia - 25,96 %.

În concluzie putem afirma că analiza efectuată în această cercetare redă doar parțial imaginea performanțelor relațiilor comerciale internaționale ale R. Moldova comparativ cu alte state. În acest context, considerăm oportun, continuarea studierii tematicii date, în vederea evidențierii unui tablou mai amplu privind potențialul real de dezvoltare a relațiilor comerciale internaționale cu alte țări.

Referințe bibliografice:

1. Dobre C. Comerț internațional.Ed. Universitaria Craiova.Buc 2013. 156 p.
2. Golban A. Sporirea competitivității întreprinderilor agricole din sectorul horticol al R.M.,teză de doctor, Chișinău 2015, 210 p.

3. Josan I. Costuri si beneficii de integrare a RM in UE. In: Administrarea publică. AAP, Chişinău 2011.123 p.
4. LEGEA Republicii Moldova privind aderarea la Organizatia Mondiala a Comertului Nr.218-XV din 01.06.2001
5. Mîncu Georgeta, Evaluarea angajamentelor R.Moldova faţă de OMC, Expert Grup. – Ch.: BonsOffices2008 , 128 p.
6. Patraş M. Consecinţele estimate ale aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Studia Universitatis, USM, Chişinău, 2008, p.14
7. <http://www.bis.md/pdf/Reflectii%20asupra%20comertului%20exterior%20al%20RM.pdf>
8. <http://www.e-democracy.md/parties/docs/pprm/201209271/>
9. <http://www.timpul.md/articol/intr-cifre-i-realitai-statistici-reale-despre-economia-r--moldova-53963.html?action=print>

PARTENERIATUL ESTIC ȘI EUROSCEPTICISMUL VESTIC: SEMNIFICAȚIA REFERENDUMULUI OLANDEZ PE TEMA ACORDULUI DE ASOCIERE UE - UCRAINA

DÎRDALĂ Lucian Dumitru, lector univ. dr.,
Centrul de Studii Europene,
Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

Although in recent years the EU has not experienced a difficult process of enlargement, it is affected by "enlargement fatigue" that is one of the consequences of multiple crises affecting its democratic legitimacy. Euroscepticism is acting on the offensive, and a series of parties in Western Europe assumes hard position, supporting the withdrawal from the Union and articulating - stronger than in previous years - anti-enlargement messages. The Eastern Partnership has also become the object of contestation being a preliminary stage of EU enlargement for post-Soviet space. This intuition embraces the high level of EU involvement in promoting democracy and good governance in the three partner states that have signed association agreements. Indeed, without being able to speak about positive results in terms of democratization, the models selected by the EU for interacting with partners boosts transparency and accountability in the government sector, paying attention to intersocietal relations, as well.

The article describes how the EU agenda in the Eastern neighborhood intersects with Dutch Eurosceptic concerns, indicating that the EU passes through a difficult time. The Dutch referendum revealed the existence of a hostile minority, as well as, the fact that public support for new partner's integration is limited. The arguments of those who, immediately after the summit in Vilnius and the regime change in Ukraine, have been calling for quick recognition of the right of Ukraine, Moldova and Georgia to get a path to EU membership, appeared to be unpopular, but they are not incorrect.

Keywords: European Union, Euroscepticism, eternal governance, referendum, democracy, Eastern neighborhood

La scurt timp după marele val al extinderii din 2004, în dezbaterile publice din statele membre ale Uniunii Europene a intrat sintagma „oboseală a extinderii” (*enlargement fatigue*), sugerând uzura opiniilor pro-extindere ale publicului. Ea fost frecvent utilizată în încercările de a explica votul negativ din Franța și Olanda asupra Tratatului Constituțional, dar și în discuțiile pe marginea gradului redus de pregătire pentru aderare atins de România și Bulgaria, în 2007. Ulterior, deși între timp Croația a devenit al 28-lea membru al Uniunii, în 2013, eforturile instituțiilor de la Bruxelles s-au concentrat mai puțin asupra candidaturilor și negocierilor de aderare, și mai mult asupra gestionării relației cu noii vecini din Est.

Parteneriatul Estic a reprezentat un răspuns ambițios al Uniunii Europene la starea de incertitudine ce caracteriza spațiul geografic și politic al noilor state post-sovietice de pe continent, exceptând Rusia. Definit din start drept un model de cooperare ce trebuia să potențeze relațiile construite deja în cadrul Politicii Europene de Vecinătate, acest instrument nu avea în vedere extinderea UE în regiune. Totuși,